

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ช่องโพรเมตและการสับฟันของชุดฟันน้ำนม	
ผู้เขียน	นางสาวศิริโฉม ริยะสาร	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ทันตแพทยศาสตร์)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อ.ทพญ. ภาพิมล ชมภูอินไหว	ประธานกรรมการ
	ศส.ทพญ. สุวรรณิ ดวงรัตนพันธ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึง ความชุกและขนาดของช่องโพรเมต และความสัมพันธ์ของช่องโพรเมตกับการสับฟันรวมทั้งลักษณะเฉพาะของส่วนโค้งแนวฟันอื่น ๆ ในระยะชุดฟันน้ำนมของเด็กไทยกลุ่มหนึ่ง

วัสดุและวิธีการ พิมพ์ปากเพื่อทำแบบจำลองฟันในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ที่มีอายุอยู่ในช่วง 3.58-6.42 ปี ที่มีฟันน้ำนมขึ้นครบทุกซี่ ไม่มีฟันน้ำนมขาดหายไปแต่กำเนิด ฟันทุกซี่มีลักษณะปกติ และไม่มีรอยผุที่เปลี่ยนแปลงรูปร่างของฟัน ทำการตรวจนับจำนวนและวัดขนาดของช่องโพรเมต ตรวจสอบลักษณะการสับฟันและลักษณะเฉพาะของส่วนโค้งแนวฟันอื่น ๆ ได้แก่ ขนาดของส่วนโค้งแนวฟัน ขนาดฟัน และขนาดผลรวมของช่องว่างที่มีในขากรรไกร เป็นต้น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของช่องโพรเมตกับการสับฟัน และลักษณะเฉพาะบนส่วนโค้งแนวฟันอื่น ๆ

ผลการศึกษา ช่องโพรเมตในขากรรไกรมักจะพบแบบมีพร้อมกันทั้งสองข้างของขากรรไกร ค่าร้อยละของการพบช่องโพรเมตในกลุ่มที่แบ่งตามจำนวนตำแหน่งที่พบในขากรรไกร มีดังนี้ กลุ่มที่มีช่องโพรเมตทั้งสี่ตำแหน่งมีการพบร้อยละ 60.00 สามตำแหน่งพบร้อยละ 6.67 สองตำแหน่งพบร้อยละ 18.33 หนึ่งตำแหน่ง ร้อยละ 6.67 และกลุ่มที่ไม่พบว่ามิช่องโพรเมตบนขากรรไกรมีการพบร้อยละ 8.33 ค่าร้อยละของการพบช่องโพรเมตในเพศชาย และเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มตัวอย่างที่มีช่องไฟเรตครบทั้งสี่ตำแหน่งในขากรรไกรมีค่าเฉลี่ยขนาดความกว้างของช่องไฟเรตหนึ่งช่องในขากรรไกรบนมีค่าเท่ากับ 1.35 ± 0.46 มิลลิเมตร และในขากรรไกรล่างมีค่าเท่ากับ 0.74 ± 0.31 มิลลิเมตร ในลักษณะของการสบฟันทุกลักษณะไม่มีความแตกต่างของจำนวนของช่องไฟเรตที่พบบนขากรรไกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามขนาดของช่องไฟเรตในกลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างฟันกรามแบบขั้นไกลกลางจะมีขนาดของช่องไฟเรตในขากรรไกรบนขนาดเล็กกว่ากลุ่มฟัลซ์เทอร์มินอลเพลนและกลุ่มขั้นใกล้กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับลักษณะเฉพาะของส่วนโค้งแนวฟันอื่น ๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนของช่องไฟเรตต่างกัน จะมีขนาดของฟันหน้าบนและล่าง ขนาดของช่องว่างที่มีในขากรรไกร ขนาดของส่วนโค้งแนวฟัน ได้แก่ ความกว้างระหว่างฟันเขี้ยวในขากรรไกรบน ความกว้างระหว่างฟันกรามในขากรรไกรบนและล่าง ความยาวโดยรอบความโค้งในขากรรไกรบน ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษา จำนวนของช่องไฟเรตที่พบบนขากรรไกร ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการสบฟัน ส่วนขนาดของช่องไฟเรตในขากรรไกรบนที่มีขนาดเล็กอาจมีผลทำให้เกิดลักษณะการสบฟันแบบขั้นไกลกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างช่องไฟเรตกับลักษณะเฉพาะของส่วนโค้งแนวฟันอื่น ๆ พบว่าการมีช่องไฟเรตในขากรรไกรจะมีความสัมพันธ์กับขากรรไกรที่มีขนาดของฟันซี่เล็ก และมีขนาดของส่วนโค้งแนวฟันขนาดใหญ่ นอกจากนี้ในขากรรไกรที่มีขนาดของช่องระหว่างฟันมากมีโอกาที่จะพบช่องไฟเรตในขากรรไกรมาก

Thesis Title	Primate Space and Occlusion of Primary Dentition	
Author	Miss Sirichom Riyasarn	
Degree	Master of Science (Dentistry)	
Thesis Advisory Committee	Lect. Papimon Chompu-Inwai	Chairperson
	Asst.Prof. Suwannee Tuongratanaphan	Member

Abstract

Objectives: This study aimed to describe the prevalence and the size of primate space and their relations to occlusion and other dental arch characteristics in a group of Thai children.

Materials and Methods: The alginate impressions and the models were made from 60 Thai children aged range from 3.58-6.42 years old. All children had complete eruption of all deciduous teeth. None had congenital missing teeth, abnormal anatomy or presence of dental caries that would alter shape of teeth. The following details were evaluated: presence and size of primate space, occlusion, and other dental arch characteristics (dental arch sizes, tooth sizes, and total spacing, etc.). The data were statistically analyzed to find the relationship between the primate space and the occlusion as well as the other dental arch characteristics.

Results: Primate spaces were found to be more bilaterally than unilaterally in dental arches. The prevalence of primate spaces in this study was categorized in groups by the number found in each subject. The prevalence of primate space found in four, three, two, and one quadrant were

60.00%, 6.67%, 18.33%, and 6.67% respectively. 8.33% of subjects had no primate space. There was no significant difference of prevalence of primate spaces between sexes. The means of unilateral width of primate spaces, calculated in the subjects who had all four primate spaces, were 1.35 ± 0.46 mm and 0.74 ± 0.31 mm in upper and lower arches respectively. In all types of occlusions, there were no statistical differences in the present numbers of primate spaces. However, the mean width of primate spaces in the group of distal step molar relationship was significant smaller than in the groups of flush terminal plane and the mesial step relationship. There were significant differences in the sizes of other dental arch characteristics such as upper and lower anterior teeth, interdental spaces, dental arch sizes (upper intercanine width, upper and lower intermolar width, and upper arch circumference) between the groups of subjects that had different numbers of primate spaces in dental arches.

Conclusion: Types of occlusions did not relate to the presence of primate spaces. However, the smaller primate space in the distal step group may relate to this specific molar relationship. Primate spaces were frequently found in the arch with smaller tooth sizes and larger arch sizes. Moreover, the dental arches that had larger interdental spaces had more numbers of primate spaces.